

JULKAISTU 6.4.2015

JÄNKÄVIESTI 2/2015:

- Ratin pyörittäminen vaihtui kananmunantuottajan ammattiin
- Lapin viljelijät tempaisivat: Ei pysyviä nurmia Suomeen, kiitos
- Vaaleista ja vaalien vierestä
- Eduskuntavaalit ovat jo ovella - äänestä!
- Teemavuosi sytytti kipinän maaseutunuorten toimintaan

RATIN PYÖRITTÄMINEN VAIHTUI KANANMUNANTUOTTAJAN AMMATTIIN

Janne Barsk ajoi viisitoista vuotta rekka-autoa työkseen. Hän sai autoilusta tarpeekseen ja perusti kanalan kotitalalleen Ylitornion Mellakoskelle. Tammikuusta lähtien lattiakanalassa on tepsutellut tuhannen kanaa, joiden munat viedään käristä.

Teksti ja kuvat: Auni Vääräniemi

Kanakuva: Janne Barsk

Entinen navettarakennus on keskipäivän aikaan yllättävän hiljainen. Ulkoapäin katsottuna ei osaa arvata, että sisätiloissa tepsuttelee ja nokkii rehua lähes tuhat valkoista Leghorn-kanaa. Kanat pysyvät vielä hiljaa, vaikka niiden hoitaja, Kangaskosken kanalan omistaja Janne Barsk käyskentelee seinän takana pakkaamossa. Korvia huumaava kaakatus nousee ilmoille vasta, kun Barsk avaa kanalan puolen oven ja kurkistaa nopeasti sisälle.

Sisällä on kaikki hyvin, mutta metelöinti jatkuu tovin aikaa. Kanat eivät kaipaakaan ihmisten seuraa. Silti niiden elämää pitää seurata kaikin tavoin.

”Kanan olosuhteiden kanssa pitää olla hereillä. Lämpötila on jatkuvasti 19 asteen tietämissä. Valaistus ohjaa kanojen päivärytmiä. Jos niille laittaa keskellä päivää täydet valot päälle, ne tuntuvat juoksevan seinästä läpi”, Barsk kertoo.

Kangaskosken tilan kanojen olosuhteet ovat hyvin nykyaikaiset. Elämää rajoittavia häkkeitä ei enää ole, vaan kanat saavat liikkua vapaasti. Automatisoitu ruokinta tarjoaa kanoille aterian kahdeksan kertaa päivässä. Muninta alkaa yöllä kello kolme.

”Veden laatu määrää hyvin pitkälti sen, miltä munat maistuvat. Kun vesi on laadukasta, ovat kananmunatkin laadukkaita ja maukkaita”, Barsk sanoo.

Keruu on käsityötä

Janne Barskin aamut kuluvat keruuhommissa.

Kanalan perustaminen kotimaisemiin on antanut uuden ja virkistävän alun isännälleen ja koko perheelle.

”Ajoin viisitoista vuotta rekkaa ja kyllästyin siihen. Mietin, mitä muuta voisin tehdä ja vaimoni keksi, että perusta kanala. Isä puhui samaan aikaan tilasta luopumisesta. Sitten aloin selvittää, mitä kanalan perustaminen vaatii ja tässä ollaan”, Janne Barsk kertoo.

Kanafarmarin työ alkaa viikon jokaisena aamuna kello kuusi munien keräämisellä. Munat tulevat pakkaamoon hihnaa pitkin. Barsk seisoo hihnan päässä lähes kolme tuntia, kerää munia kennoihin ja kuuntelee radiota. Kiire ei ole.

Kahdesti viikossa Barsk pakkaa munalastin pakettiautoon ja ajaa sen kauppoihin Rovaniemelle, Kemiin ja Tornioon. Kauppoja varten hän alkaa säästää munia torstaina, joten viikon alussa kauppojen munatiskillä on Kangaskosken tilalta vain tuoretta tuotetta tarjolla.

Eläinlääkäri käy kerran vuodessa

Kuten koko elintarvikeala Suomessa, on kananmunien tuotanto säädeltyä ja valvottua. Kananmunissa on salmonellassa nollatoleranssi. Salmonellanäytteet täytyy kerätä tilalla 15 viikon välein.

Pakkaamoon vievällä ovella on lintujen kevätmuuton ajan desinfiointiallas kengille. Kanalan puolelle ei ole muilla kuin Janne Barskillä asiaa, mutta tänään on se päivä, jolloin eläinlääkäri käy kerran vuodessa ottamassa lain vaatimat salmonella- ja pölynäytteet.

Eläinlääkäri Heidi Rundgren lähtee Barskin mukaan kanalan puolelle ja melu yltyy sellaiseksi, jonka tuhannen kanaa voi yhdessä päästää. Näytteenoton jälkeen Rundgren katsoo myös papereita läpi ja kyselee, miten toiminta on lähtenyt käyntiin.

”Paljon on ollut opittavaa”, Barsk myöntää. Apuna hänellä on koko prosessin ajan ollut Tuomo Hautaheikkilä, ylitorniolainen kanafarmari hänkin.

”Tuomo on ollut varsinainen oppi-isä. On aika erikoista, että Lapin ainoat ja Suomen pohjoisimmat ammattikanalat sijaitsevat samassa kunnassa. Silti kilpailla ei tarvitse”, Barsk kiittelee.

Janne Barsk ja eläinlääkäri Heidi Rundgren valmistautuvat vuosittaiseen näytteenottoon.

Uutta ammattiaan varten hän myös opiskeli viime talvena Louella maaseutuyrittäjän opintoja 20 opintoviikkoa Salkunsiirto maaseudulla -hankkeen mukana.

Tulevaisuutta Janne Barsk suunnittelee pienin askelein. Kesään mennessä pakkaamon puolelle on aikomus rakentaa pieni kylmiö. Jossakin vaiheessa hän haluaisi ottaa sellaisia kanoja, jotka munivat niitä kauniin ruskeita munia.

”Ne ovat jotenkin niin maalaisia, luonnonmukaisen näköisiä”, Barsk perustelee.

Vapaapäivistäkin hän vielä haaveilee. Kanat mu-

nivat munansa joka päivä, viikonlopuista ja kirkollisista juhlista piittaamatta.

”Uskon, että tuuraajaa alkaa piakoin löytyä. Työ on kuitenkin helppoa”, Barsk toteaa.

LAPIN VILJELIJÄT TEMPAISIVAT: EI PYSYVIÄ NURMIA SUOMEEN, KIITOS

Lappilaisviljelijät ohjeistivat näyttävästi EU:n maatalouskomissaari Phil Hoganin kabinetin erittäin tärkeitä asiantuntijoita, kun he saapuivat Metsähallituksen vieraaksi Lappiin maaliskuun lopulla. Ohjeistuksen aiheena oli vaatimus Suomen rajaamiseksi kokonaan EU-tuomioistuimen pysyvä nurmi -tulkinnan ulkopuolelle.

Teksti ja kuva: Auni Vääräniemi

EU-tuomioistuin antoi lokakuussa 2014 tulkinnan pysyvistä nurmista. Tulkinnan mukaan peltolohko, jolla on kasvatettu viisi vuotta pelkkää nurmea, luokiteltaisiin pysyväksi nurmeksi.

Lappilaisviljelijöitä edustaneet Matti Pöykkö, Juha Selkälä, Juho Koivula, Aino Kurtti ja Antti Jäärni kertoivat pontevasti irlantilaisille asiantuntijavieraille, että tulkinta voisi rajoittaa nykyisten nurmipeltojen ottamista muuhun viljelykäyttöön tulevaisuudessa.

”Lapissakin tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi tilan nurmiviljelijältä ostanut perunanviljelijä ei voisi alkaa kasvattaa pelloillaan perunaa”, Juha Selkälä yksinkertaistaa.

Komissaari itse joutui jättämään flunssan vuoksi Lapin vierailun väliin, mutta hänen kabinetinsa väki sai äimistellä viljelijöiden Rovaniemen lentoaseman kupeeseen sanojensa ponttimeksi tuomia traktoreita. Niiden perässä olivat kyntöaurat, joille ei ole Lapissa käyttöä vielä vähään aikaan.

Viljelijöiden tempaus sai paljon julkisuutta mediassa. Tuottajajärjestön vaikuttajat MTK:n puheenjohtajan Juha Marttilan johdolla huolehti komissaari Phil Hoganin tiedottamisesta Helsingin päässä.

Antti Jäärni, Juho Koivula, Juha Selkälä ja Matti Pöykkö osoittivat irlantilaisille, millaisissa olosuhteissa Lapissa viljellään.

VAALEISTA JA VAALIEN VIERESTÄ

Olisipa helppoa aloittaa heti puhe eduskuntavaaleista. Mutta aloitan sittenkin asian vierestä, eli oikeamminkin osayleiskaavasta. 1990-luvun alussa pitkän prosessin synnyttämisen jälkeen kotikuntaani Tervolaan laadittiin osayleiskaava Kemijokivarteen kahden voimalaitoksen väliin. Tarkoituksena oli ohjata ja helpottaa joen läheisyyteen rakentamista.

Lopputuloksella silloisen Ympäristökeskuksen/TE-keskuksen/Ely-keskuksen valitusten jälkeen ei ollut hyvä. Tuntuu, että vähäisetkin rakennuspaikat erilaisine rajoituksineen karsittiin pois. Vertailun vuoksi Tornion ja Keminmaan rakentaminen rantojen läheisyyteen on tuntunut olleen helpompaa, vaikka näissä kunnissa ei ole ollut pohjana samanlaista maankäytön suunnitelmaa kuin Tervolassa.

Jotta rakennuspaikkoja saataisiin lisää, päätettiin joko alkaa purkaa osayleiskaavaa tai täydentämään sitä päätöksellä. Yksi vaikeimpia tehtäviä on ollut maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Helpointa olisi varmasti myöntää kaikille rakennuspaikka, mutta tuskin se palvelisi muita kuin maanomistajaa, ja tuskin esitys menisi Ely-keskuksessa läpi.

Valittu kantatilaluokitus oli huonoista vaihtoehtoista eniten tasapuolisin. Kantatilaluokitus mahdollisti eniten rakennuspaikkoja. Prosessi on nyt loppusuoralla ja ehkä eduskuntavaalien läheisyys viimeisessä kokouksessa antoi ajatuksen siitä, onko kaikkia maanomistajia kohdeltu tasapuoli-

sesti jäsenkirjaan katsomatta. Onneksi minkään puolueen jäsenkirjarekisterit eivät olleet käytössämme. Varmaan jokin rakennuspaikka meni Isis-järjestöllekin...

Jos onni käy myöten ja Ely-keskus ei valita, jokivarttamme värittää varmasti kaikkien puolueiden liput. Tai sitten ei.

Ja asiaan. Oho, taisi päästä keskustan edellisen tappiollisen eduskuntavaalien slogan ilmoille.

Kuka leikkaa eniten, sopisi kaikkien eduskunnassa istuvien puolueiden vaaliteemaksi. Suomen kansantalouden tila on hyvin mennyt perille puolueohjelmia ja vaalikampanjoita suunnitteleville henkilöille. Mutta miten ja millä aikavälillä leikataan, eipä siihen vastausta saa.

Vetoamalla tuleviin hallitusneuvotteluihin ei käsiä haluta lukita, ohjelma tarkentuu myöhemmin. Näillä vastauksilla äänestäjä tuntee äänestävänsä vain siksi, että leikkaat. Puolustusbudjetti taitaa olla niitä ainoita, joka ei joudu kuristamisen kohteeksi. En tiedä, ehdittiinkö jalkaväkimiinat jo poistaa, mutta tuntuu aika köykäiseltä jos hyökkääjää vastassa on ainoastaan Kaisa Mäkräinen, eikä sekään aina osu. Se siitä puolustuspoliittisesta doktriinista.

Jotta totuus ei kuitenkaan unohdu, muistakaa tarkkailla kansanedustajaehdokkaista, että he todella ovat maaseudun asukkaiden puolestapuhujia. Vaatikkaa esimerkkejä miten taataan elämän mahdollisuudet ja olosuhteet myös "sudeettialueella" kansantalouden tilasta huolimatta. Esimerkiksi ei ole yhdentekevää, että on elävä kylä, mutta ei kulkuyhteyksiä; ei lentäen eikä autolla.

Terveisin MTK-Lapin puheenjohtaja, *Juhani Lampela*

EDUSKUNTAVAALIT OVAT JO OVELLA - ÄÄNESTÄ!

MTK lähti kohti eduskuntavaaleja teemalla ”Nostetaan Suomi suosta!” Vaaleja varten MTK laati yhteistyöohjelman, jonka ytimessä on nostaa Suomi kasvuun bioenergiaa hyödyntäen ja maaseudun uusiutuvia luonnonvaroja tehokkaasti ja kestävästi käyttäen.

Teksti ja kuva: Auni Vääräniemi

Kymmenkohtaisessa yhteistyöohjelmassa MTK esittää esimerkiksi, että hallitusohjelmaan kirjataan selkeä tavoite sääntelyn vähentämisestä. Maaseudun yrittäjille pitää saada oikeus tehdä työtään ilman jatkuvaa byrokratian aiheuttamaa pelkoa ja epävarmuutta.

MTK haluaa myös kiinnittää huomiota vaalien alla siihen, että nykyisin kansalaisten asumispaikan valintaa ja maaseudulle rakentamista rajoitetaan kestävämmällä perusteella. Hajaraken- tamisoikeus toteutuu vain harvoilla paikkakunnilla. Siksi tuottajajärjestö haluaa muun muas- sa, että maaseutualueiden rakentamismääräyksiä väljennetään.

Lapin tuottajaliiton yhdistysten johtokuntien neuvottelukunnan kokouspäivillä Ylitornion Karema- joilla vierailut MTK:n puheenjoh- taja Juha Marttila sanoi MTK:n yhteistyöohjelman liittyvän vah- vasti Suomen talouden tilan kehit- tämiseen.

”Olemme MTK:ssa pitäneet huolta, että päättäjille tulee myös positiivista näkymää maa- ja metsäalo- udesta. Sen olemme pystyneet jo näyttämään, että meidän aloitam- me on mahdollista luoda työtä ja talouskasvua”, Marttila kertoi.

Lapin tuottajaliitto järjesti vaalipaneelin Ylitornion Karemajoilla. Aiheena olivat maaseudun, maatalouden ja metsätalouden tärkeät asiat. Panelisteina istuvat Tarja Tapio (vas), Heli Viiri (kesk), Jouko Lampela (ps) ja Tuomo Juntikka (kok).

Tenttaa tapaamiasi ehdokkaita

Viimevuotisten EU-vaalien rohkaisemana Jänkäviestin toimitus kokosi kysymyspatteriston, jonka avulla voi arvioida kansanedustajaehdokkaan tietämystä maatalousasioista.

1. Mihin valiokuntaan haluat päästä kansanedustajana?
2. Mitä aiot kansanedustajana tehdä maataloustuotannon hallinnollisen byrokratian vähentämiseksi?
3. Miten uskot voivasi edistää eduskunnan päätöksenteossa uusiutuvien luonnonvarojen tehokasta ja lisääntynyttä käyttöä ruoan ja puun tuottamiseen?
4. Mitä kansanedustaja voi tehdä maatalousyrittäjän tulotason parantamiseksi ja kustannusten pienentämiseksi?
5. Mitä kansanedustaja voi tehdä, jotta ruoan kuluttajahinnasta nykyistä suurempi osa tulee tuottajalle?

TUTUSTU MYÖS MTK:n OMIIN VAALISIVUIHIN:
mtk.fi/ajankohtaista/teemat/eduskuntavaalit/fi_FI/nostetaan_suomi_suosta/

TEEMAVUOSI SYTYTTI KIPINÄN MAASEUTUNUORTEN TOIMINTAAN

Maaseutunuorten teemavuosi, Intohimon vuosi 2014, elettiin ja koettiin myös täällä meillä Lapissa. Suurimpina nuorten ponnistuksena valtakunnallisesti oli huikea kalenterituottolahjoitus Syli ry:lle sekä Kesäkissa-traktorin kiertue Manujen voimin. Mutta valtakunnallisesti onkin eri kuin liittotasolla ja vielä syvemmin yhdistyksissä, varsinkin meillä Lapissa.

SporttiStartti tutustutti osallistujat leikin varjolla.

Teksti: Aino Kurtti

Kuvat: Auni Vääräniemi

Lähtötilanne vuoden 2014 alussa näytti työläältä. Jäsenrekisteriin tehtiin nuorten jäsenten haku ja todettiin tietojen olevan melko lailla hajallaan ja päivittämättä.

Onneksi yhdistykset tietävät ja tuntevat omansa, joten kattavinta tietoa nuorista tuottajista ja maaseudun nuorista saatiinkin yhdistysten kautta. Vauhtia omien joukkojen kokoamiseen antoi muutama kannustava tapahtuma valtakunnan tasolla ja muiden liittojen nuorten tapaaminen.

Viime vuoden huhtikuussa kävimme Levillä parinkymmenen lappilaisen Manun voimin. Sittem jo syksyn Kesäkissa-tapahtumiin huomattiin nuoria osallistuvan yhä enenevässä määrin. Parasta tapahtumien järjestämisessä onkin ollut se, että niiden kautta innostus tarttuu, ihmiset tutustuvat toisiinsa ja myös kiinnostus järjestöömme kohtaan kasvaa. Aletaan selvästi ymmärtää, että me itse pystymme vaikuttamaan meitä koskeviin asioihin.

Joulukuussa muutaman vuoden tauon jälkeen syttyivät Joulutulet ja nuoret pääsivät jälleen lehtien sivuille. Teemavuoden jälkeen saimme tämän vuoden helmikuussa MTK:n järjestökoulutuksen massiivisen SporttiStartin Leville. Taisimmepa rikkoa Lapin osallistajaennätyksen kymmenellä MTK:n peruskurssin läpäisseellä. Lappi ja lappilaiset ovat myös tehneet lähtemättömän vaikutuksen eteläisempiin serkkuihimme.

Lapin Manuja SporttiStartissa. Levillä nähdään taas pian!

Tämä hype jatkuu yhä. Maaliskuun loppuun mennessä lähes 60 osallistujaa oli ilmoittautunut Lapin Manujen Kevättriehaan Leville 23.-25. huhtikuuta. Mielettä! Tästä me maaseutunuoret kehitytään, verkostoidutaan ja vaikutetaan meän toimintaympäristöön.

MTK-Lapin kevätkokous Rovaniemellä 5. toukokuuta kello 11!